ECLI:LV:AT:2018:0612.SKA108018.7.L

Lieta Nr. 6-8-00013-18
SKA-1080/2018
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
LĒMUMS
Rīgā 2018.gada 12.jūnijā

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Anita Kovaļevska,
tiesnese Vēsma Kakste,
tiesnese Dace Mita

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2018.gada 19.februāra lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ 2018.gada 2.janvārī vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot nodrošināt objektīvu veselības pārbaudi un „noņemt kontrindikācijas", kuras noteicis SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" un kuras traucē strādāt par apsargu Latvijas Republikas Zemessardzē.

[2] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2018.gada 19.februāra lēmumu atteikts pieņemt pieteikumu. Lēmumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] Pieteikumam pievienota Veselības inspekcijas 2018.gada 17.janvāra atbilde Nr. 2.2.4-22/36329/532, kurā norādīts, ka inspekcijai nav objektīva pamata apšaubīt sertificēta ārsta psihiatra slēdzienu. Izvērtējot personu sūdzību par ārstniecības kvalitāti, Veselības inspekcija atbilstoši Pacientu tiesību likuma 18.panta trešajai daļai vai nu uzsāk administratīvo procesu (ar ko, visdrīzāk, saprotama administratīvā pārkāpuma lietvedība), vai arī sniedz atbildi Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā (*Augstākās tiesas 2013.gada 25.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-340/2013 (A420430312) 9.punkts*). Administratīvā tiesa veic vienīgi kontroli pār inspekcijas rīcību, sniedzot atbildes uz personu sūdzībām, nevis pēc būtības izvērtē ārstniecības procesu (*Augstākās tiesas 2016.gada 13.maija lēmuma lietā Nr. SKA-889/2016 10.punkts*). Taču attiecībā uz Veselības inspekcijas 2018.gada 17.janvāra atbildi vai atbildes nesniegšanu pieteicējs nekādus prasījumus nav izteicis.

[2.2] No pieteikuma un tā precizējumiem kopumā izriet, ka pieteicēja iebildumi ir vērsti tieši pret SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" psihiatra 2017.gada 28.decembra atzinumu Nr. 02.03-13/19013, ar kuru konstatētas medicīniskas kontrindikācijas, kas saskaņā ar Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 17.panta 11.punktu noteiktas kā aizliegums fiziskām personām ieroču un munīcijas iegādāšanās, glabāšanas un nēsāšanas atļaujas saņemšanai. Ārstu sniegtie veselības aprūpes pakalpojumi ir ārstēšanas procesa sastāvdaļa un šāds process norit privāto tiesību jomā (*Augstākās tiesas 2014.gada 4.jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-740/2014 (A420518013) 5.punkts*). Līdz ar to SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" psihiatra 2017.gada 28.decembra atzinums Nr. 02.03-13/19013 nav administratīvais akts, attiecīgi tas nav pārbaudāms tiesā administratīvā procesa kārtībā.

[2.3] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu, ja lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā. Ņemot vērā iepriekš minēto, atzīstams, ka pieteikumu ir jāatsaka pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu.

[3] Pieteicējs iesniedzis blakus sūdzību par tiesneša lēmumu. No blakus sūdzības saprotams, ka pieteicējs nepiekrīt SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" 2017.gada 28.decembra psihiatra atzinumā Nr. 02.03-13/19013 norādītajam. Pieteicēja ieskatā, ja psihiatra noteikto kontrindikāciju piemēro pret tādu personu kā pieteicējs, kurš vēlas tikt nodarbināts un ir iepriekš apmācīts apieties ar munīciju un šaut mērķī, tad šādas kontrindikācijas uzskatāmas par provocējošām un nesaderīgām.

Motīvu daļa

[4] Rajona tiesas tiesneša lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ Augstākā tiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 286.panta otro daļu pievienojas tiesneša lēmuma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

[5] Papildus Augstākā tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka pieteicējs vēlējās iestāties dienestā Latvijas Republikas Zemessardzē.

2017.gada 27.decembrī Zemessardzes 19.nodrošinājuma bataljona komandieris izdeva pieteicēja ģimenes ārstam adresētu pieprasījumu sniegt izrakstu no ambulatorās kartes par pārslimotajām slimībām, veiktajiem izmeklējumiem un pašreizējo veselības stāvokli, lai noteiktu pieteicēja veselības atbilstību dienestam Zemessardzē saskaņā ar Latvijas Republikas Zemessardzes likuma 14.panta ceturtās daļas 4.punktu. Tāpat pieteicējam izsniegts norīkojums veselības pārbaudei pie ārstiem speciālistiem, tostarp pie psihiatra.

2018.gada 28.decembrī SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" ārste psihiatre atzinumā norādīja, ka pieteicējam ir „medicīniskas kontrindikācijas, kas saskaņā ar Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 17.panta 11.punktu noteiktas kā aizliegums fiziskām personām ieroču un munīcijas iegādāšanās, glabāšanas un nēsāšanas [atļaujas] saņemšanai".

Pieteicējs vērsās Veselības inspekcijā ar iesniegumu, lūdzot pārbaudīt ģimenes ārstes /pers. B/ atteikumu izsniegt izziņu par pieteicēja veselības

stāvokli un psihiatra negatīvo atzinumu. 2018.gada 17.janvārī Veselības inspekcijas Ārstniecības iestāžu kontroles nodaļas vadītāja, atbildot uz pieteicēja iesniegumu, konstatēja, ka ģimenes ārste /pers. B/ nav pieteicēja ģimenes ārste. Lai saņemtu izziņu par veselības stāvokli, pieteicējam jāvēršas pie viņa ģimenes ārsta. Attiecībā uz ārsta psihiatra 2017.gada 28.decembra atzinumu paskaidrots, ka inspekcijai nav objektīva pamata apšaubīt sertificēta ārsta psihiatra slēdzienu.

[6] Ārstes psihiatres atzinumā ir atsauce uz Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 17.panta 11.punktu.

Saskaņā ar šo normu šaujamieroču vai lielas enerģijas pneimatisko ieroču iegādāšanās, glabāšanas, nēsāšanas vai kolekcijas atļauju aizliegts izsniegt fiziskajai personai, kurai diagnosticēti psihiski traucējumi, alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu atkarība vai uzvedības traucējumi, kas dod pamatu apšaubīt tās spēju ievērot ieroču aprites nosacījumus.

Saskaņā ar minētā likuma 18.[1]panta pirmo daļu veselības pārbaudes personai, kas glabā (nēsā) ieročus un veic darbu ar ieročiem, veic, lai izvērtētu fiziskās personas veselības stāvokļa atbilstību ieroču glabāšanai (nēsāšanai) vai darbam ar ieročiem un noteiktu, vai personai nav diagnosticēti psihiski traucējumi, alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu atkarība, uzvedības traucējumi, fiziski trūkumi, kuru dēļ persona nav spējīga lietot šaujamieroci vai lielas enerģijas pneimatisko ieroci (turpmāk – medicīniskās pretindikācijas). Savukārt šī panta piektā daļa noteic, ka ārstniecības iestāde ziņas par personas veselības stāvokļa atbilstību ieroču glabāšanai (nēsāšanai) vai darbam ar ieročiem ievada Ieroču reģistrā un Licenču un sertifikātu reģistrā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 22.jūlija noteikumu Nr. 418 „Noteikumi par veselības pārbaudēm personām, kas glabā (nēsā) ieročus un veic darbu ar ieročiem" 3.punktu personas pirmreizējo vai kārtējo veselības pārbaudi pēc viņas izvēles veic: 3.1. ģimenes ārsts, kura pacientu sarakstā persona ir reģistrēta un kura veselības aprūpē atrodas vismaz sešus mēnešus; 3.2. ārstniecības iestādē izveidota ārstu komisija, kuru vada ģimenes ārsts vai internists un kuras sastāvā ir neirologs, oftalmologs, otolaringologs, ķirurgs vai traumatologs ortopēds, psihiatrs un narkologs. Noteikumu 4.punkts paredz, ka ģimenes ārsts, sniedzot atzinumu par personas veselības stāvokli, pamatojas uz psihiatra un narkologa atzinumu par personas veselības stāvokli.

Atbilstoši Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 18.[1]panta septītajai daļai persona lēmumu par medicīnisko pretindikāciju esību var apstrīdēt mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Veselības inspekcijai. Veselības inspekcijas lēmumu mēneša laikā var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

Tātad lēmums par medicīnisko pretindikāciju esību var būt starplēmums procesā, kas tiek veikts, lai izvērtētu fiziskās personas veselības stāvokļa atbilstību ieroču glabāšanai (nēsāšanai) vai darbam ar ieročiem. Tas var būt pamats atteikumam izsniegt speciālo atļauju. Šādā gadījumā tas var tikt atsevišķi apstrīdēts un pārsūdzēts.

[7] Taču pieteicēja veselības pārbaude tika veikta nevis saskaņā ar Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likumu, lai izvērtētu viņa veselības stāvokļa atbilstību ieroču glabāšanai (nēsāšanai) vai darbam ar ieročiem, bet gan lai izvērtētu pieteicēja atbilstību dienestam Zemessardzē saskaņā ar Latvijas Republikas Zemessardzes likuma 14.pantu. Latvijas Republikas Zemessardzes likuma 14.panta pirmās daļas 1.punkts paredz, ka Zemessardzē uz brīvprātības pamata uzņem tos Latvijas pilsoņus vecumā no 18 līdz 55 gadiem, kuri atbilst aizsardzības ministra noteiktajām prasībām attiecībā uz veselības stāvokli, fizisko sagatavotību un valsts valodas zināšanām, kā arī morālajām un psiholoģiskajām īpašībām. Savukārt šā panta ceturtās daļas 4.punkts noteic, ka par zemessargu nevar būt persona, kura atrodas narkologa vai psihiatra uzskaitē, kurai ir hroniski psihiski traucējumi vai tiem pielīdzināti stāvokļi vai kurai nodibināta aizgādnība.

Arī Ieroču reģistrā un Licenču un sertifikātu reģistrā nav ievadītas nekādas ziņas par pieteicēja veselības stāvokļa atbilstību vai neatbilstību ieroču glabāšanai (nēsāšanai) vai darbam ar ieročiem.

Līdz ar to Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 18.[1]panta septītā daļa, kas paredz iespēju apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu par medicīnisko pretindikāciju esību, uz pieteicēja situāciju nav attiecināma. Attiecīgi SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" ārstes psihiatres 2018.gada 28.decembra atzinums nav apstrīdams un pārsūdzams administratīvā procesa kārtībā. Pieteicēja blakus sūdzībā izteiktie apsvērumi nevar ietekmēt šo secinājumu.

[8] Vienlaikus Augstākā tiesa vērš uzmanību uz to, ka gadījumā, ja personai, pamatojoties uz ārsta atzinumu, tiek atteikta uzņemšana dienestā Zemessardzē, tad personai ir tiesības likumā noteiktā kārtībā un termiņā apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu par atteikšanos uzņemt dienestā, kā pamatu norādot arī to, ka nav pareizi noskaidroti visi šāda lēmuma pieņemšanai nepieciešamie fakti. Šādā gadījumā augstāka iestāde un tiesa var pārbaudīt, vai ir pareizi konstatēts, ka personas veselības stāvoklis neatbilst prasībām, kas noteiktas dienestam Zemessardzē.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākā tiesa

nolēma

atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2018.gada 19.februāra lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese	(*elektroniskais paraksts*)	A. Kovaļevska
Tiesnese	(*elektroniskais paraksts*)	V. Kakste
Tiesnese	(*elektroniskais paraksts*)	D. Mita